

2. Степурко Т., Ігнашук О. Кейс-стаді як метод викладання управлінських дисциплін в охороні здоров'я. *Вісник АПСВТ*, 2017, № 1, С.18-25

3. Якимова Л. Методика викладання фахових дисциплін у закладах вищої освіти. Чернівці: ЧНУ, 2019. 320 с.

УДК: 796.41. 796.03: 94 (477)

НОВА КОНЦЕПЦІЯ ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ УКРАЇНИ

*Лях-Породько О.О., к.фіз.вих., доцент
Лях-Породько С.О., Пилипчук Д.В., Пащенко О.О., Худін Б.Ю.,
Цимбал Д.П., здобувачі вищої освіти
Національний університет фізичного виховання та спорту України*

Актуальність. Сучасні виклики (війна, ворожа пропаганда, антиукраїнська діяльність, дезінформація, фальсифікація історії [5] тощо), що стоять перед Україною вимагають кардинальної зміни парадигми світосприйняття. Зокрема, болючим й досі є наявність спотвореної та викривленої історичної парадигми минулого України і у спорті також. Викладання історично-теоретичних дисциплін, наприклад Історії фізичної культури і спорту України вже давно назріле питання щодо її переосмислення. Нажаль до нього повертаються рідше, від загально історичних дисциплін, у контексті того, що вважали «спорт поза політикою» [3].

Сьогодні гостро потребуємо переглянути і змінити концепцію викладання історії фізичної культури і спорту України для подолання антиукраїнських наративів й повернення справжньої української історії спорту та олімпійського руху. Таким чином обрана тема дослідження є актуальною.

Мета дослідження – здійснити аналіз та з'ясувати парадигму нової концепції викладання історії фізичної культури і спорту України у педагогічному процесі як навчальної дисципліни.

Методи дослідження: аналіз науково-методичної літератури, першоджерел, мережі Інтернет, описовий метод.

Результати досліджень та їх обговорення. Одним з найбільш приголомшливим антиукраїнським наративом в сучасній історії олімпійського руху в Україні є твердження на офіційному сайті Національного олімпійського комітету України у рубриці «Історія». Цитую: «Історія олімпійського руху в Україні розпочалася в 1952 році, коли спортсмени України у складі збірної команди Радянського Союзу вперше прийняли участь в Іграх XV Олімпіади в Хельсінкі» [1]. Тобто, виявляється, на думку невідомого автора цієї рубрики, історія олімпійського руху в Україні розпочалася в 1952 році!!! Саме з цього року, а не з якогось іншого. Чому саме цей рік? Відповідь ми знаходимо у цитаті - коли спортсмени України у складі збірної команди Радянського Союзу вперше прийняли участь в Іграх XV Олімпіади в Хельсінкі. Це є фактом, що спортсмени з українським корінням почали брати участь в Олімпійських іграх у складі збірної срср з 1952 року. Водночас олімпійці з українським корінням виступали в Іграх Олімпіад та зимових Олімпійських іграх за збірні Канади, США, Румунії, Польщі, Чехословаччини тощо набагато раніше ніж 1952 рік.

До цього слід додати, що українці були у витоків відродження Олімпійських ігор сучасності. З 1894 року Олексій Дмитрович Бутовський

був членом першого складу Міжнародного олімпійського комітету. Спортсмен з українським корінням – Микола Ріттер, був учасником Ігор I Олімпіади сучасності 1896 року в Афінах (Греція). У 1913 році у Києві був створений Київський олімпійський комітет. Є небезпідставне припущення, що у 1918 році був створений Український олімпійський комітет. У 1921 році в Україні був створений Всеукраїнський олімпійський комітет [2].

І ця коротка інформація про олімпійський рух лише тільки про його сучасний стан. А українські олімпійські традиції сягають сивої давнини аж до нашої ери. У Північному Причорномор'ї прадавньої України були засновані міста-поліси давніх греків – Ольвія, Херсонес, Пантікапей та інші. У цей час вся еллінська олімпійська культура (міфологія, агоністика, олімпійські ідеали тощо) була притаманна й для прадавніх українців. Тому сьогодні ми маємо кардинально змінити, а точніше повернути собі справжню історію українського олімпійського руху.

Ще однією актуальною проблемою в історіографії фізичної культури і спорту України є уточнення її періодизації. Більшість підручників з історії фізичного виховання та спорту в Україні якими користуються у закладах вищої освіти базуються на старій періодизації, яку ще використовували за часів окупації сср. Наприклад, у жодному підручнику чи навчальному посібнику немає окремого періоду розвитку фізичної культури і спорту в Україні у 1917 – 1921 роки. Навіть відсутня інформація про ці роки, що щось тоді спортивне відбувалось. Таким чином, ми втрачаємо важливий етап в історії визвольних змагань українців та державотворення й розвитку фізичної культури, спорту та олімпійського руху. Зараз нам надзвичайно важливо переглянути цю прикрю ситуації й почати використовувати нову парадигму викладання для формування національної само ідентифікації й патріотичності молоді [4].

Наступним важливим кроком з протидії антиукраїнській пропаганді в історичній та спортивній царині є називати речі так як вони є насправді.

Це стосується насамперед тлумачення та формулювання окупації українських земель. Бо найчастіше у науковому та ширшому розумінні існує лише здебільшого окупація України нацистською Німеччиною. Водночас говорять чи пишуть про те, що українські землі були у складі Австро-Угорської чи Російської імперій, Польщі, Румунії, Чехословаччини, СРСР. У цьому випадку складається враження, що українці хотіли бути у складі цих країн. Насправді ж всі ці країни окупували Україну. Тому нам критично важливо на ментальному, генетичному, історичному, освітньому рівні використовувати й сприймати ті часи як окупаційні.

Щодо спорту чи олімпійського руху теж саме. Тобто український спорт у ті роки був в окупації. Коли ми це зрозуміємо, тоді не буде подібних пропагандистських наративів про 1952 рік!

І ще одна заувага для подальших наукових дискусій і у спорті також. Україна не постала у 1991 році, навіть не здобула незалежність у 1991 році. Україна відновила свою незалежність у 1991 році. Відновила – це ключове. Бо таким чином, ми стверджуємо, що у нас тисячолітня історія державності, нації і у спорті також.

Перспективами подальших досліджень вбачаємо аналіз та розкриття всіх інших актуальних проблем викладання історії фізичної культури та спорту в Україні на сучасному етапі.

Висновок. У час боротьби українського народу за свободу гостро постає питання хто ми і яка наша історія. У спорті чи олімпійському русі теж саме. Бо елементи фізичної культури були ще у найдавніші часи існування людства. Українці маючи тисячі років прадавньої історії мали свою неповторну систему тіловиховання, спорту та олімпійських ідеалів. Нажаль у часи окупації українці були позбавлені справжньої історичної спадщини. Історію української фізичної культури та спорту перекручували, фальсифікували та забороняли. Тому зараз нам

надзвичайно важливо повернути свою справжню історію. Для цього маємо змінити парадигму викладання історії фізичної культури і спорту України з урахування нових відкриттів, які були приховані.

Література :

1. Історія НОК України. URL: <https://noc-ukr.org/about/history/>
2. Лях-Породько Олексій. До питання коли ж розпочалась історія олімпійського руху України. *Олімпійський рух на теренах України – минуле та сьогодення: матеріали всеукраїнської наукової конференції* / за заг. ред. А. В. Огнистого, К. М. Огниста. Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В.Гнатюка, 2023. С. 116–124.
3. Лях-Породько О. О. До питання декопуції історії українського спорту та олімпійського руху. *Історія фізичної культури і спорту народів Європи [текст]: зб. тез доп. VII Міжнар. наук. конгр. іст. фіз. культ.* (12–13 верес. 2024 р.) / укладачі: А. В. Цьось, С. Я. Індика. – Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2024. С. 22-23.
4. Лях-Породько О. О. Початки організованого українського спортивного та олімпійського руху (1917-1921 рр.). *Молодь та олімпійський рух: Збірник тез доповідей XI Міжнародної конференції молодих вчених*, 10–12 квітня 2018 року. К., 2018. С. 78-79.
5. Лях-Породько О. О. Фактчекінг історії спорту та олімпійського руху України. *Фізичне виховання, спорт та здоров'я людини: досвід, проблеми, перспективи: матеріали X Всеукраїнської науково-практичної онлайнконференції*. 15 грудня 2023 р., Київ / Київ. ун-т імені Бориса Грінченка; за заг. ред. О. В. Ярмолюк. Київ: Київ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2023. С. 286–289.